

**Rada i Zarząd Powiatu
Kolbuszowskiego**

**STRATEGIA ROZWOJU
POWIATU KOLBUSZOWSKIEGO
2000-2006**

SPIS TREŚCI

WSTĘP	7
I. DIAGNOZA OBECNEJ SYTUACJI POWIATU KOLBUSZOWSKIEGO (1999)	9
1. Ogólna charakterystyka powiatu	9
2. Potencjały rozwojowe powiatu	9
3. Profil i baza ekonomiczna powiatu	11
4. Bilans strategiczny powiatu – Załącznik 1A	13
Załącznik 1B	14
II. WIZJA ROZWOJU POWIATU KOLBUSZOWSKIEGO (2015)	15
1. Wyzwania rozwojowe powiatu	15
2. Strategiczne wartości w rozwoju powiatu	16
3. Pola strategiczne rozwoju powiatu	17
4. Pożądane przyszłe zmiany strukturalne	18
5. Przyszła pozycja i wizerunek powiatu	19
III. PRIORYTETY ROZWOJU, CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ POWIATU KOLBUSZOWSKIEGO (2000-2006)	21
1. Strategia ogólna powiatu	21
2. Priorytet, cele i kierunki działań w dziedzinie edukacji	23
3. Priorytet, cele i kierunki działań w dziedzinie infrastruktury	25
4. Priorytet, cele i kierunki działań wobec środowisk wiejskich	26
5. Priorytet, cele i kierunki działań w dziedzinie przedsiębiorczości	27
IV. PROJEKTY STRATEGICZNE POWIATU KOLBUSZOWSKIEGO. WSTĘPNA PROPOZYCJA	29

WSTĘP

Strategia rozwoju powiatu kolbuszowskiego powstała przy współpracy samorządów gmin i powiatu, środowisk gospodarczych i rolniczych oraz kulturalnych i edukacyjnych. Formułowanie strategii rozwoju powiatu zostało nadto silnie powiązane z procesem powstawania strategii rozwoju miasta i gminy Kolbuszowa oraz strategii rozwoju województwa podkarpackiego.

Strategia rozwoju powiatu kolbuszowskiego zawiera cztery podstawowe części, a mianowicie diagnozę sytuacji, wizję rozwoju, priorytety, cele i kierunki działań oraz wstępną listę strategicznych projektów rozwojowych.

Diagnoza sytuacji strategicznej pozwoliła na ocenę potencjału rozwojowego powiatu, jego ukształtowanego profilu społeczno-gospodarczego oraz na sporządzenie bilansu strategicznego. Powiat kolbuszowski należy do grupy słabo rozwiniętych powiatów subregionu środkowo-zachodniego. Znajduje się pod silnym wpływem restrukturyzacji średniej wielkości ośrodków przemysłowych (Mielec, Tarnobrzeg i Stalowa Wola) oraz aglomeracji rzeszowskiej.

Wizja rozwoju powiatu kolbuszowskiego obejmuje piętnastoletni okres i jest odpowiedzią na jego wyzwania rozwojowe. Jest to wizja zintegrowanego rozwoju. Jej punktami ciężkości (polami strategicznymi) są odpowiednio: środowiska wiejskie, rozwój przedsiębiorczości, infrastruktura techniczna oraz edukacja, rekreacja i kultura. Powiat kolbuszowski powinien zostać objęty przyspieszonymi zmianami strukturalnymi oraz zewnętrznym wsparciem finansowym dla podniesienia poziomu rozwoju ekonomicznego.

Strategia rozwoju powiatu kolbuszowskiego obejmuje strategię ogólną oraz cztery strategie dziedzinowe. Strategia ogólna zawiera pięć opcji określających typ zaangażowania się wszystkich ważnych środowisk w rozwoju powiatu przy inspirującej i koordynacyjnej roli władz powiatowych. Strategie dziedzinowe - ściśle powiązane ze sobą - obejmują priorytety, cele i kierunki działań w dziedzinie edukacji, infrastruktury środowisk wiejskich i sektora przedsiębiorstw.

Całość strategii rozwoju powiatu kolbuszowskiego domyka wstępna propozycja listy strategicznych projektów rozwojowych. Ich wstępna lista obejmuje 21 projektów. Każdy z wymienionych projektów generuje określone korzyści i efekty dla różnych beneficjentów finalnych. Rozpoznanie źródeł

finansowania poszczególnych projektów oraz możliwości zaangażowania własnych środków finansowych gmin, powiatu, rolników i firm zadecyduje ostatecznie o decyzji, które z nich uzna się za priorytetowe.

Władze samorządowe powiatu składają tą drogą serdeczne podziękowanie wszystkim osobom i środowiskom, które uczestniczyły w tworzeniu strategii i tym samym znacznie przyczyniły się do jej powstania.

Starosta Kolbuszowski

Zbigniew Lenart

Przewodniczący Rady Powiatu

Dariusz Bździkot

I. DIAGNOZA OBECNEJ SYTUACJI POWIATU KOLBUSZOWSKIEGO (1999)

1. Ogólna charakterystyka powiatu

Powiat kolbuszowski zajmuje powierzchnię 774 km². Liczba mieszkańców wynosi 60,3 tys. osób. Gęstość zaludnienia powiatu jest niska i wynosi 78 osób na km². Siedzibą władz powiatowych jest miasto Kolbuszowa liczące 8,9 tys. ludności. Blisko 40% ludności powiatu koncentruje się w gminie i mieście Kolbuszowa. Ponad 85% mieszkańców powiatu kolbuszowskiego stanowi społeczność wiejska.

Powiat leży na skraju Puszczy Sandomierskiej. Przez jego obszar przepływa rzeka Nil będąca dopływem Łęgu (zlewni Wisły). Miasto Kolbuszowa i powiat kolbuszowski położone są w bliskiej odległości od Rzeszowa, stolicy województwa podkarpackiego oraz od takich ważnych ośrodków przemysłowych regionu jak Mielec, Tarnobrzeg i Stalowa Wola.

Na powiat kolbuszowski składa się miasto i gmina Kolbuszowa oraz gminy wiejskie Cmolas, Majdan Królewski, Niwiska, Raniżów, Stary Dzikowiec. Struktura administracyjna powiatu obejmuje nadto 54 sołectwa oraz 51 miejscowości. Powiat kolbuszowski graniczy z powiatami: mieleckim, tarnobrzeskim, stalowowskim, ropczycko-sędziszowskim, niżańskim oraz rzeszowskim.

Przez powiat kolbuszowski przebiegają ważne szlaki komunikacyjne województwa podkarpackiego. Są to: droga krajowa Nr 9 łącząca region z centrum kraju i granicą południową ze Słowacją oraz Szerokotorowa Linia Hutniczo-Siarkowa (LHS). Na obszarze powiatu krzyżują się takie ważne w województwie podkarpackim trasy drogowe jak: Rzeszów-Mielec, Rzeszów-Tarnobrzeg, Mielec-Leżajsk oraz szlak kolejowy Rzeszów-Tarnobrzeg

2. Potencjały rozwojowe powiatu

Powiat kolbuszowski cechuje prężność demograficzna. Przyrost naturalny jest wysoki. Wynosi 4% i kształtuje się powyżej średniego przyrostu naturalnego w województwie podkarpackim. Ponad 30% ludności powiatu stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym. Odsetek ten jest również wyższy od przeciętnej dla

całego regionu. Powyżej 30% ludności powiatu stanowią roczniki mobilne (przedziały wiekowe od 20 do 39 lat). Jest to udział wyższy od przeciętnej wojewódzkiej. Młodość demograficzna powiatu podkreśla wysoką wartość nowych miejsc pracy oraz rosnącą presję społeczną na rynek pracy ośrodków przemysłowych. Wskazuje na znaczenie edukacji zawodowej oraz rozwoju przedsiębiorczości.

Powiat kolbuszowski posiada niezaprzeczalne walory przyrodnicze. Użytki rolne zajmują ponad 55% powierzchni powiatu. Wskaźnik lesistości wynosi blisko 35%. Na obszarze powiatu znajdują się zbiorniki wód głębinowych (Cmolas, Widełka, Raniżów) stanowiące zasoby wody pitnej oraz duży zbiornik wodny Wilcza Wola o powierzchni 160 ha. Do surowców naturalnych występujących na terenie powiatu zalicza się torf, glinę, piasek i kruszywo. Powiat jest słabo wyposażony w infrastrukturę odnowy środowiska. Dotyczy to głównie odprowadzenia i oczyszczenia ścieków oraz zagospodarowania odpadów. Walory przyrodniczo-krajobrazowe, bliskość ośrodków miejskich oraz dostępność komunikacyjna podkreślają celowość koncentracji uwagi na rynku rolno-spożywczym oraz na tworzeniu zaplecza rekreacyjnego na terenie powiatu.

Powiat kolbuszowski należy do obszarów słabo wyposażonych w infrastrukturę techniczną. Dotyczy to, oprócz gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki energetycznej, telekomunikacji także sieci dróg lokalnych. Zużycie energii elektrycznej przez gospodarstwa domowe w powiecie kolbuszowskim jest najniższe w całym województwie. Podobna sytuacja ma miejsce w zakresie sieci gazowej i zużycia gazu oraz sieci kanalizacyjnej. Wskaźnik telefonizacji kształtuje się poniżej średniej wojewódzkiej, która równocześnie jest znacznie niższa od przeciętnej krajowej. Sieć dróg lokalnych cechuje niski standard, w tym znikoma jest długość dróg o nawierzchni ulepszonej. Zasoby mieszkaniowe jakimi dysponuje powiat wymagają powiększenia. Liczba osób przypadających w powiecie na 1 mieszkanie należy do największych w województwie podkarpackim.

Na infrastrukturę społeczną powiatu kolbuszowskiego składa się infrastruktura szkolnictwa ponadpodstawowego, która obejmuje 11 szkół, w tym 8 szkół stanowią technika i licea zawodowe. Powiat nie dysponuje szkołami artystycznymi II stopnia oraz szkołami policealnymi. Łączna liczba uczniów szkół średnich wynosi blisko 2 tys. osób. Wskaźnik dostępności szkolnictwa średniego wynosi w powiecie 37,7% wobec 56,6% w województwie podkarpackim.

Wielkość i ranga miasta Kolbuszowa w porównaniu z sąsiednimi ośrodkami przemysłowymi wskazuje, że miejscowa młodzież ma możliwość korzystania z nauki w szkołach średnich funkcjonujących w tych miastach.

Powiat kolbuszowski posiada infrastrukturę ochrony zdrowia, na którą składa się szpital z 218 łózkami, 6 przychodni, 14 ośrodków zdrowia i 8 aptek.

Personel medyczny zatrudniony w służbie zdrowia, w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, kształtuje się poniżej średniej wojewódzkiej.

Powiat dysponuje infrastrukturą w dziedzinie kultury, turystyki, sportu i rekreacji. Posiada muzeum z salą wystaw, skansen, 4 domy kultury, 2 baseny, 26 bibliotek i 2 punkty biblioteczne. Powiat posiada 221 miejsc noclegowych, 3 korty tenisowe. Liczba turystów, w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, wynosi 51 osób wobec 235 osób przeciętnie w skali województwa podkarpackiego.

W zakresie infrastruktury technicznej niezbędna jest koncentracja wspólnych przedsięwzięć na obszarach wiejskich. Natomiast w dziedzinie funkcji usługowych wzmocnienia wymaga pozycja stolicy powiatu.

3. Profil i baza ekonomiczna powiatu

Powiat kolbuszowski jest powiatem o profilu rolniczym. Ogólna liczba indywidualnych gospodarstw rolnych wynosi prawie 8,8 tys. gospodarstw. Na obszarze powiatu dominują gospodarstwa rolne o powierzchni od 1-7 ha. Stanowią one 87% łącznej liczby gospodarstw. Przeciętna powierzchnia gospodarstwa rolnego na terenie powiatu wynosi 4,35 ha i jest wyższa od średniej w województwie podkarpackim kształtującej się na poziomie 3,5 ha. Przy założeniu, że indywidualne gospodarstwo rolne prowadzi wyłącznie jego właściciel, można szacować, że zatrudnienie w rolnictwie indywidualnym przekracza połowę ogółu zatrudnionych w skali powiatu. W działalności pozarolniczej największe znaczenie ma przemysł i handel. Sektory te dają zatrudnienie dla blisko połowy liczby osób zatrudnionych poza rolnictwem.

Baza ekonomiczna powiatu kolbuszowskiego złożona głównie z rolnictwa, przemysłu i handlu nie zapewnia wystarczającej liczby miejsc pracy i poziomu dochodów jego mieszkańcom.

W powiecie kolbuszowskim istnieje sektor małych i średnich przedsiębiorstw o zróżnicowanej strukturze branżowej. Dotyczy to zakładów przetwórstwa owocowo-warzywnego, zakładów meblowych, ceramiki budowlanej, stolarki budowlanej, kruszywa naturalnego, firm transportowych oraz firm handlowo-usługowych. Obecny jego potencjał ekonomiczny nie pozwala na tworzenie nowych miejsc pracy w skali niezbędnej dla wchłonięcia dużej nadwyżki zasobów ludzkich. Sektor ten wymaga zewnętrznego wsparcia finansowego. Strategia bezrobocia w powiecie kolbuszowskim jest wspólna. Wynosi ona 16% i jest znacznie wyższa od przeciętnej stopy bezrobocia w województwie (13,2%). W ogólnej liczbie bezrobotnych wynoszącej prawie 5,4 tys. osób, aż 77% stanowią osoby bez prawa zasiłku. Natomiast 22% ogólnej liczby bezrobotnych stanowią ludzie młodzi pragnący podjąć pracę po raz pierwszy.

Pozycja ekonomiczna powiatu kolbuszowskiego w województwie podkarpac-

kim jest niska. Wspólnie z powiatami: brzozowskim, strzyżowskim, ropczycko-śędziszowskim i niżańskim został on zaliczony do subregionu środkowo-zachodniego. Jest to subregion rolniczy, na obszarze którego występują różnorodne bariery rozwojowe.

Podniesienie poziomu ekonomicznego i warunków życia mieszkańców subregionu, który uznany został w założeniach „Strategia rozwoju województwa podkarpackiego” za obszar problemowy, wymaga aktywnej polityki rozwoju prowadzonej w skali całego województwa. Subregion środkowo-zachodni, w tym powiat kolbuszowski powinien zostać objęty priorytetem pierwszego rzędu dla wsparcia zarówno ze środków samorządowych województwa podkarpackiego jak i przede wszystkim wsparcia zewnętrznego, w tym z zakresu absorpcji środków europejskich.

Rozwój powiatu kolbuszowskiego będzie silnie uwarunkowany pozytywnymi zmianami i współpracą z sąsiednimi ośrodkami. Pomyślna restrukturyzacja przedsiębiorstw i rozwój takich ośrodków jak Mielec, Tarnobrzeg, Stalowa Wola i Nowa Dęba zadecyduje o szansach rozwojowych całego powiatu kolbuszowskiego.

Szanse rozwojowe powiatu kolbuszowskiego są również silnie zdeterminowane pozytywnymi wpływami Rzeszowa jako największego ośrodka miejskiego regionu zwłaszcza gdy chodzi o rynek produktów rolno-spożywczych, rynek regionalny dla małych i średnich firm oraz o promocję produktów na rynki zewnętrzne. Istotne znaczenie mieć będzie w tym względzie rozwój lotniska w Jesionce, budowa autostrady A-4 i modernizacja linii kolejowych oraz bliskość specjalnych stref ekonomicznych: mieleckiej i tarnobrzeskiej.

Nowe impulsy rozwojowe powiatu kolbuszowskiego należy wiązać z inicjatywami lokalnymi i pozyskaniem inwestorów w oparciu o takie atuty rozwojowe jak atrakcyjne położenie na szlakach komunikacyjnych, zagospodarowanie i wykorzystanie terenów rekreacyjnych, wzmocnienie sektora małych i średnich firm wykorzystujących miejscowe zasoby i walory. Niezbędne jest również wykorzystanie sprzyjającego powiatowi klimatu politycznego.

Ważnym zadaniem władz samorządowych powiatu jest uznanie wizerunku powiatu jako obszaru opóźnionego w rozwoju będącego sypialnią dla ośrodków przemysłowych. Typowo rolniczy powiat i kupiecki profil Kolbuszowej wymagają wzmocnienia własną zaradnością i przedsiębiorczością, współdziałaniem z ośrodkami miejskimi, promocją i wsparciem zewnętrznym.

4. Bilans strategiczny powiatu – ZAŁĄCZNIK 1A

SZANSE ROZWOJOWE	ZAGROŻENIA ROZWOJOWE
PIERWSZORZĘDNE	
<ul style="list-style-type: none"> ● Modernizacja ważnych szlaków komunikacyjnych, w tym wykorzystanie kolei szerokotorowej Śląsk – Wschód oraz autostrady A-4. ● Możliwość transferu wiedzy, doświadczenia i środków pomocowych z Unii Europejskiej oraz realizacja europejskiego programu rozwoju sektora rolnego i obszarów wiejskich. ● Bliskość krajów WNP oraz wielkość wschodniego rynku zbytu zwłaszcza w zakresie produktów rolnych. ● Możliwość kształcenia się młodzieży w rzeszowskim ośrodku akademickim. ● Pozytywne efekty reformy administracyjnej, w tym decentralizacja finansów publicznych oraz postęp w reformowaniu sektorów społecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Brak długofalowej polityki państwa wspierającej restrukturyzację i modernizację rolnictwa. ● Konkurencyjny import produktów rolnych i niska konkurencyjność krajowej żywności na rynku międzynarodowym. ● Restrukturyzacja zatrudnienia w dużych przedsiębiorstwach zlokalizowanych w Stalowej Woli, Mielcu i Tarnobrzegu i brak tworzenia alternatywnych miejsc pracy.
DRUGORZĘDNE	
<ul style="list-style-type: none"> ● Bliskość aglomeracji rzeszowskiej, w tym rozwój funkcji handlowo-usługowej w Rzeszowie. ● Popyt na usługi rekreacyjne mieszkańców ośrodków miejskich regionu. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Brak zewnętrznego wsparcia finansowego dla inwestycji infrastrukturalnych związanych z zagospodarowaniem rekreacyjnym zbiornika wodnego w Wilczej Woli. ● Niekorzystne stosunki z krajami za wschodnią granicą i zagrożenie stopniowego zmniejszania się rynku zbytu produktów rolnych. ● Niestabilność systemu podatkowego i coraz trudniejszy dostęp do środków budżetowych i preferencyjnych kredytów. ● Słaby potencjał szkolnictwa wyższego w regionie. ● Zagrożenie likwidacji linii kolejowej Rzeszów-Tarnobrzeg-Warszawa. ● Dominacja ekonomiczna i rynkowa krajów Unii Europejskiej wobec Polski.

Bilans strategiczny powiatu – ZAŁĄCZNIK 1B

SILNE I SŁABE STRONY POWIATU KOLBUSZOWSKIEGO	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
PIERWSZORZĘDNE	
<ul style="list-style-type: none"> ● Walory przyrodniczo-krajobrazowe i kulturowe, w tym zbiornik Wilcza Wola, tereny leśne i obszary chronione, rezerваты przyrody, skansen, tradycje kulturalne. ● Infrastruktura sportowo-rekreacyjna (hala widowiskowa, kryta pływalnia, stadiony sportowe, korty tenisowe, ośrodek jeździecki, baza noclegowa), ● Kultura rolna, ekologiczne rolnictwo, produkcja i przetwórstwo zdrowej żywności, w tym rozwój przetwórstwa owocowo - warzywnego. ● Wzrost inicjatyw gospodarczych i rozwój przedsiębiorczości w społecznościach lokalnych z wykorzystaniem zasobów finansowych pochodzących z pracy zarobkowej za granicą. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Niski standard techniczny infrastruktury drogowej, w tym zła jakość dróg powiatowych i gminnych. ● Nieatrakcyjny rynek pracy i brak możliwości zagospodarowania wykwalifikowanych zasobów ludzkich. ● Migracja zarobkowa młodych i przedsiębiorczych ludzi do dużych miast i za granicę.
PIERWSZORZĘDNE	
<ul style="list-style-type: none"> ● Zintegrowana społeczność oparta na mocnych więziach rodzinnych i religijnych oraz pomocy sąsiedzkiej. ● Występowanie na terenie powiatu zbiorników wód, podziemnych ujęć wodnych oraz stawów rybnych. ● Możliwe do dalszego przetworzenia zasoby drzewa. ● Wysiłek inwestycyjny samorządów terytorialnych na rzecz rozwoju infrastruktury technicznej i informatyki. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Brak infrastruktury rekreacyjnej oraz zaplecza noclegowo-gastronomicznego przy zbiorniku Wilcza Wola. ● Duże rozdrobnienie indywidualnych gospodarstw rolnych i niski stopień zorganizowania producentów rolnych. ● Luki w infrastrukturze technicznej na obszarach wiejskich. ● Niedobór nauczycieli informatyki i języka angielskiego.

II. WIZJA ROZWOJU POWIATU KOLBUSZOWSKIEGO (2015)

1. Wyzwania rozwojowe powiatu

Przed powiatem kolbuszowskim stoi kilka strategicznych wyzwań rozwojowych. Zawierają się one w pytaniach:

- jak zagospodarować potencjał ludzki i jego przedsiębiorczość?
- jak wyeliminować luki występujące w infrastrukturze technicznej?
- jak ekonomicznie zaktywizować środowiska wiejskie?
- jak młodemu pokoleniu zapewnić sprzyjające warunki rozwoju?
- jak zachęcić absolwentów szkół wyższych do pozostania i podjęcia pracy na miejscu?
- jak skutecznie wspierać rozwój małego biznesu?

Skuteczna odpowiedź na tak sformułowane wyzwania rozwojowe wymaga połączenia działań władz samorządowych powiatu z potrzebami środowisk społecznych i gospodarczych.

Władze samorządowe tworząc wspólnie z środowiskami opiniotwórczymi wizję rozwoju powiatu uznają, że głównymi uczestnikami i beneficjentami pożądaných zmian są:

- wykształceni młodzi ludzie, których przedsiębiorczość i umiejętności zawodowe pozwolą uruchomić korzystne dla całego obszaru powiatu procesy rozwojowe,
- przedsiębiorcy i menedżerowie małego i średniego biznesu, zdolni produkować i korzystnie sprzedawać na ponadlokalnym rynku zbytu produkty rolno-spożywcze, produkty i usługi przemysłowe oraz produkt turystyczno-rekreacyjny,
- mieszkańcy wsi otwarci na zmiany i zdolni do szybkiego podnoszenia kultury rolnej, a także do współdziałania w procesie nadrabiania zapóźnienia cywilizacyjnego i podjęcia niezbędnego wysiłku inwestycyjnego.

Partnerstwo władz samorządowych oraz wymienionych aktorów strategicznych na scenie powiatu rozstrzygnie o przyszłych warunkach życia mieszkańców Ziemi Kolbuszowskiej i jej pozycji w regionie podkarpackim.

2. Strategiczne wartości w rozwoju powiatu

U podstaw wizji przyszłości powiatu kolbuszowskiego znajduje się specyficzna hierarchia wartości. Wynika ona z tożsamości tego obszaru, z posiadanych potencjałów rozwojowych, a także z obecnej trudnej sytuacji społeczno-ekonomicznej.

Podstawą wizji rozwoju powiatu kolbuszowskiego są takie strategiczne wartości jak:

- markowe produkty rolno-spożywcze wytwarzane przez rodzime gospodarstwa rolne i firmy przetwórstwa rolno-spożywczego zorganizowane w grupy producenckie posługujące się sprawnymi kanałami dystrybucyjnymi i sieciami handlowymi
- specjalistyczna wiedza, umiejętności i tradycje zawodowe obecne w coraz szerszych kręgach społeczności lokalnych umożliwiające zaangażowanie prężnego demograficznie potencjału ludzkiego do pracy i działania na rzecz rozwoju powiatu, do zakładania swoich biznesów, a nawet jeśli to nieuchronne do czasowej migracji zarobkowej
- zagospodarowane walory przyrodnicze i wykorzystane do zorganizowania ośrodka turystyczno-rekreacyjnego przy zbiorniku Wilcza Wola i zalewu w Świerczowie, walory gospodarstw agroturystycznych, zabytki przyrodnicze i kulturowe oraz zaplecze noclegowo-restauracyjne i urządzenia sportowo-rekreacyjne oferowane mieszkańcom ośrodków przemysłowych oraz podróżnym i turystom przemierzającym przez ten obszar
- tereny inwestycyjne, o dobrej dostępności komunikacyjnej i telekomunikacyjnej wyposażone w niezbędną infrastrukturę, umożliwiające przyciągnięcie inwestorów zewnętrznych i służące rozwijaniu aktywności gospodarczej przez miejscowych przedsiębiorców. Skuteczna promocja terenów inwestycyjnych wykorzystująca kulturę i tradycję powiatu oraz jego walory przyrodnicze i krajobrazowe pozwoli również na aktywizację środowisk wiejskich
- przedsiębiorczość i zaradność życiowa mieszkańców, inicjatywy społeczności lokalnych oraz poszczególnych środowisk społeczno-zawodowych zdecydowaną o uruchomieniu mechanizmów rozwojowych powiatu. Ważna jest na tym polu wspólna polityka władz samorządowych gmin i powiatu. Jej celem powinno być wspieranie inicjatyw gospodarczych opartych na lokalnych potencjałach
- estetyka zabudowy miasta Kolbuszowa, zabudowań na terenach wiejskich, ekspozycja centralnych miejsc i atrakcyjnych terenów powiatu, a także zorganizowana gospodarka odpadami i uregulowana gospodarka wodno - ściekowa.

3. Pola strategiczne rozwoju powiatu

Przyszłość powiatu kolbuszowskiego ogniskuje się wokół czterech pól strategicznych. Polami strategicznymi w budowaniu przyszłości powiatu są:

- infrastruktura
- edukacja, kultura i rekreacja
- środowiska wiejskie
- przedsiębiorczość.

Są to punkty ciężkości w rozwoju powiatu. W ich obrębie powinny następować pożądane zmiany. Na nich skupione zostaną największe środki własne oraz pozyskiwane z zewnątrz.

W polu strategicznym „INFRASTRUKTURA” głównym kierunkiem zmian jest stopniowa eliminacja luki infrastrukturalnej i wzrost atrakcyjności inwestycyjnej powiatu. Dotyczy to w szczególności:

- odprowadzania i oczyszczania ścieków,
- infrastruktury drogowej i kolejowej,
- telekomunikacji,
- gospodarki odpadami.

W polu strategicznym „EDUKACJA, KULTURA I REKREACJA” głównym kierunkiem zmian jest wzrost ogólnego poziomu wykształcenia mieszkańców oraz wyprofilowanie produktu turystyczno-rekreacyjnego specyficznego dla powiatu kolbuszowskiego. Dotyczy to w szczególności:

- szkół ponadgimnazjalnych i kształcenia ustawicznego,
- ośrodków rekreacyjnych,
- działalności kulturalnej,
- informacji.

W polu strategicznym „ŚRODOWISKA WIEJSKIE” zasadniczym kierunkiem zmian jest wzrost kultury rolnej, przekształcanie się gospodarstw rolnych i ich włączanie w łańcuch wartości „zdrowa żywność” oraz rozwój lokalnej przedsiębiorczości i drobnego rzemiosła na obszarach wiejskich. Dotyczy to w szczególności:

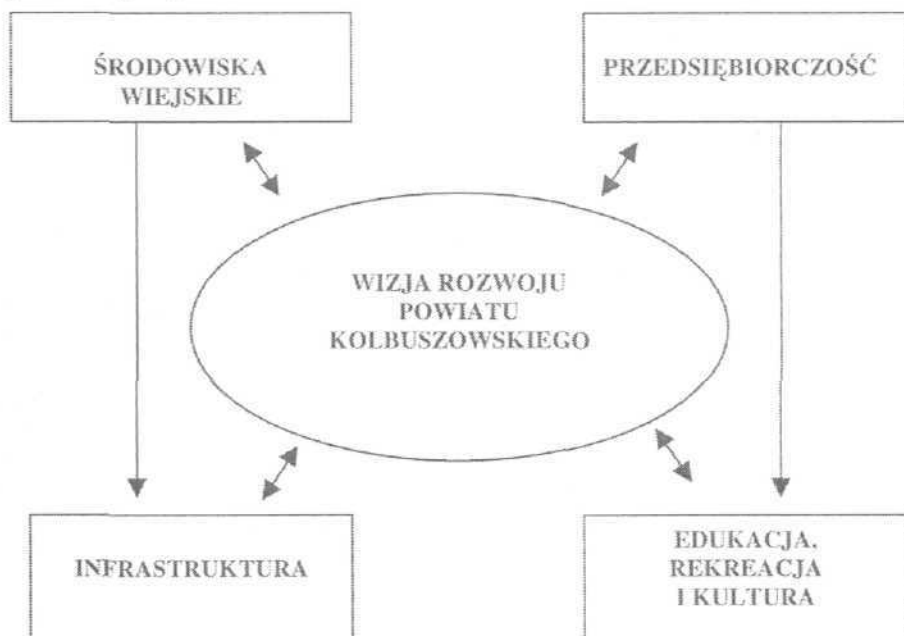
- edukacji i realizacji promocji produkcji,
- warzyw i owoców, drobnego przetwórstwa oraz hodowli ziemniaka sadzeniaka,
- usług i rzemiosła.

W polu strategicznym „PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ” zasadniczym kierunkiem zmian jest wzrost liczby nowych firm i miejsc pracy. Chodzi o firmy i miejsca pracy angażujące wewnętrzne potencjały rozwojowe powiatu. Odnosi się to w szczególności do:

- ludzi młodych,

- terenów z pełną infrastrukturą,
- miejscowych walorów i zasobów naturalnych,
- tradycji wytwórczych.

Pola strategicznego rozwoju powiatu kolbuszowskiego są współpowiązane ze sobą. Generowanie pożądaných zmian powinno równocześnie objąć każde z wyznaczonych pól (schemat 1).

Schemat 1. Pola strategicznego rozwoju powiatu kolbuszowskiego

4. Pożądané przyszłe zmiany strukturalne

Wizja rozwoju powiatu kolbuszowskiego zawiera pakiet pożądaných zmian strukturalnych.

W polu strategicznym „Środowiska wiejskie” za konieczne uznano:

- odtworzenie tradycji uprawy owoców miękkich, rozwój ich przetwórstwa oraz hodowli i eksportu ziemniaka sadzeniaka.
- rozwój grup producenckich wraz z kanałami dystrybucyjno-handlowymi oraz przekształcenie się niektórych gospodarstw rolnych w gospodarstwa agroturystyczne.
- transfer innowacji do gospodarstw rolnych oraz dokształcanie się osób trudniących się rolnictwem i przetwórstwem.

- rozwój lokalnej przedsiębiorczości i rzemiosła na obszarach wiejskich zwłaszcza w sektorze usług.

W polu strategicznym „Infrastruktura” za pożądane zmiany przyjęto:

- uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej poprzez rozbudowę sieci kanalizacyjnej, budowę nowych oczyszczalni ścieków oraz budowę zbiorników małej retencji,
- modernizację infrastruktury drogowej poprzez ulepszenie dróg powiatowych, budowę mostów wraz z ciągami komunikacyjnymi oraz ronda na skrzyżowaniu dróg Rzeszów-Tarnobrzeg i Mielec-Leżajsk.
- modernizację i elektryfikację linii kolejowej Rzeszów-Tarnobrzeg-Warszawa na odcinku Rzeszów-Tarnobrzeg i wykorzystanie możliwości związanych z LHS.
- rozbudowę sieci telekomunikacyjnej, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz zagospodarowanie odpadów.

W polu strategicznym „Przedsiębiorczość” za pożądane zmiany uznano:

- tworzenie nowych miejsc pracy w istniejących firmach oraz powstawanie małych firm, których założycielami są młode, dynamiczne jednostki.
- pozyskiwanie i oferowanie terenów inwestycyjnych dostępnych komunikacyjnie i wyposażonych w infrastrukturę.
- odtworzenie tradycji wytwórczych powiatu, w tym meblarstwa.

W polu strategicznym „Edukacja, kultura, rekreacja” za niezbędne uznano:

- zmianę profilu kształcenia z uwzględnieniem roli języków obcych i informatyki, a także wzrost liczby osób z wyższym wykształceniem.
- tworzenie ośrodka kształcenia ustawicznego.
- powstanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i turystycznej obejmującej miejsca noclegowe, pola biwakowe, zaplecze gastronomiczne, urządzenia i obiekty rekreacyjno-sportowe, szlaki turystyki konnej i rowerowej.
- zwiększenie dostępności mieszkańców do dóbr kultury, rozwój imprez kulturalnych, w tym o randze ponadlokalnej oraz ich wykorzystanie do promocji gospodarczej i turystyczno-rekreacyjnej powiatu.
- zwiększenie dostępności mieszkańców do informacji o regionie, kraju i Europie oraz wykorzystanie w tym celu sieci bibliotek publicznych.

5. Przyszła pozycja i wizerunek powiatu

Przyszła pozycja powiatu kolbuszowskiego w regionie podkarpackim będzie rezultatem wykorzystania jego wewnętrznych i zewnętrznych czynników sukcesu. Czynniki te tkwią w środowiskach wiejskich, w atrakcyjności inwestycyjnej, w sektorze małej przedsiębiorczości, w walorach rekreacyjno-turystycznych oraz we wzrastającej na tere-

nie powiatu jakości życia. Uruchomienie poszczególnych grup czynników sukcesu zależy od konkurencyjności ofert składanych przez powiat kolbuszowski, od jego zdolności mobilizacji własnych i absorpcji zewnętrznych środków finansowych.

Wyznacznikiem przyszłej pozycji powiatu będą przeobrażenia wsi i aktywizacja społeczności wiejskich. Konkurencyjność w produkcji, przetwórstwie i zbycie produktów rolno-spożywczych, powinna stać się podstawą polepszenia warunków życia mieszkańców powiatu.

Powiat wykorzysta swoje dogodne położenie i dostępność komunikacyjną aby pozyskać inwestorów zewnętrznych i zwiększyć atrakcyjność lokalnego rynku pracy. Dzięki znacznemu ruchowi inwestycyjnemu powiat kolbuszowski znajdzie się w grupie powiatów cechujących się średnim, w skali regionu, poziomem wyposażenia w infrastrukturę.

Dobrze prosperujące małe i średnie przedsiębiorstwa umożliwią poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy. Będą źródłem konkurencyjnych miejsc pracy w stosunku do otaczających ośrodków przemysłowych. Powiat cechować będzie ustabilizowany rynek pracy i usług dzięki rozwojowi firm i miejsc pracy. Stopa bezrobocia kształtować się będzie poniżej średniej w regionie.

Powiat cechować będzie zadbane środowisko naturalne, duże tereny leśne wysoka estetyka zabudowy przestrzeni wiejskiej i jego ośrodka stołecznego. Jako powiat czysty ekologicznie, dobrze wyposażony w urządzenia i obiekty handlowo-usługowe oraz turystyczno-rekreacyjne stanie się on naturalnym przystankiem dla turystów i ludzi biznesu przemierzających się na południe i wschód Europy, na targi rzeszowskie oraz w kierunku Bieszczad.

Powiat kolbuszowski stanie się znany poza województwem podkarpackim jako Ziemia Kolbuszowska. Otoczenie będzie postrzegać Ziemię Kolbuszowską jako obszar z sukcesem realizujący procesy restrukturyzacji rolnictwa i modernizacji wsi. Jako silny powiat rolniczy województwa podkarpackiego.

Ziemia Kolbuszowska posiadać będzie rozległe kontakty i współpracę z zagranicą dzięki dynamizmowi społeczności lokalnych i jej różnych środowisk.

Ziemia Kolbuszowska posiadać będzie opinię miejsca urokliwego ze względu na specyficzne walory przyrodniczo-krajobrazowe i zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne oraz kompleksy leśne. Jej wizytówką stanie się ośrodek Wilcza Wola oraz tereny łowieckie zwierzyny i ryb słodkowodnych.

Dzięki prężnym firmom będzie ona znana jako miejsce, z którego eksportuje się między innymi wysokiej jakości owoce i warzywa oraz specjalistyczne usługi budowlane.

Pielęgnowane tradycje oraz imprezy o randze ponadlokalnej zapewnią Ziemi Kolbuszowskiej obecność na mapie kulturalnej regionu podkarpackiego.

III. PRIORYTETY ROZWOJU, CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ POWIATU KOLBUSZOWSKIEGO (2000-2006)

1. Strategia ogólna powiatu

Strategia ogólna powiatu kolbuszowskiego ma charakter zaangażowania defensywnego koncentrującego się w największym stopniu na obszarach i środowiskach wiejskich. W szczególności jej istotą jest przeciwdziałanie:

- ucieczce ludzi młodych, zwłaszcza przedsiębiorczych i wykształconych do ośrodków przemysłowych, poza region i za granicę
- utrwalaniu się niekorzystnej struktury agrarnej znajdującej wyraz w rozdrobnionych gospodarstwach rolnych
- występującej na obszarach wiejskich luce cywilizacyjnej i infrastrukturalnej rzutującej na szanse życiowe i warunki bytowania ludności wiejskiej.

Na ogólną strategię powiatu kolbuszowskiego składa się również zaangażowanie ofensywne.

Niezbędne jest zaangażowanie ofensywne w formie:

- wspierania inicjatyw i projektów rozwojowych społeczności lokalnych oraz zachęcanie i pomoc w podejmowaniu działalności gospodarczej przez osoby przedsiębiorcze, zwłaszcza osób angażujących doświadczenie i zasoby finansowe pochodzące z pracy zarobkowej za granicą
- podejmowania działań na rzecz podnoszenia kultury rolnej i edukacji zawodowej rolników dla zapewnienia rozwoju produktowego i rynkowego gospodarstw rolnych, ich organizowaniu się w grupy producenckie w całym łańcuchu surowcowo-przetwórczym i marketingowo-handlowym zdrowej żywności.

OPCJE STRATEGII OGÓLNEJ POWIATU KOLBUSZOWSKIEGO

OPCJE	ISTOTA NASTAWIENIA STRATEGICZNEGO
Opcja pierwsza zaangażowania defensywnego	Przeciwdziałanie ucieczce ludzi młodych, wykształconych i przedsiębiorczych poprzez uatrakcyjnienie i wzbogacenie lokalnego rynku pracy i tworzenie warunków do samozatrudnienia.
Opcja druga zaangażowania defensywnego	Przeciwdziałanie utrwalaniu się procesu rozdrabniania indywidualnych gospodarstw poprzez sprzyjanie scalaniu gruntów i uwalnianie nadwyżki zasobów ludzkich występujących w rolnictwie.
Opcja trzecia zaangażowania defensywnego	Przeciwdziałanie utrzymywaniu się luki cywilizacyjnej i infrastrukturalnej na obszarach wiejskich poprzez zwiększanie dostępności do telefonu, specjalistycznej opieki zdrowotnej, usług edukacyjnych oraz korzystania z mediów i sieci kanalizacyjnej.
Opcja czwarta zaangażowania ofensywnego	Współdziałanie w podejmowaniu i realizacji inicjatyw i projektów rozwojowych przez różne grupy i środowiska społeczne oraz przez zachęcanie pojedynczych osób do zakładania firm i instytucji oraz organizacji imprez.
Opcja piąta zaangażowania ofensywnego	Współdziałanie z środowiskiem rolniczym firmami rolno-spożywczymi i marketingowo - handlowymi na rzecz organizowania się łańcucha zdrowej żywności dla zapewnienia rozwoju produktów i rynków rolno-spożywczych.

2. Priorytet, cele i kierunki działań w dziedzinie edukacji

PRIORYTET NR 1

Stworzenie możliwości wielostronnego kształcenia się mieszkańców wraz z systemem kształcenia ustawicznego w oparciu o instytucje oświatowe i kulturalne.

W szkolnictwie ponadpodstawowym powiatu dominują technika i licea techniczne. W ośmiu szkołach tego typu zdobywa zawód 45,8% uczącej się młodzieży. Na powiatowym rynku pracy 46,3% bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Na obszarze powiatu występuje problem dostosowania kierunków kształcenia do rzeczywistego zapotrzebowania firm i instytucji, stałego doksztalcenia się osób czynnych zawodowo, a także podniesienie na wyższy poziom nauki języków obcych. Niezbędne jest przełamywanie postaw zachowawczych i rozwijanie myślenia kreatywnego i innowacyjnego oraz zwiększenie stopnia mobilności społeczno-zawodowej zasobów ludzkich na lokalnym rynku pracy.

CEL STRATEGICZNY NR 1.

Zwiększenie szans zatrudnienia poprzez kształcenie w poszukiwanych i atrakcyjnych zawodach.

Osiągnięcie celu strategicznego Nr 1 wymaga podjęcia następujących kierunków działań:

- ▷ **Kierunek 1.** Prognozowanie zapotrzebowania na wykwalifikowane zasoby ludzkie na subregionalnym rynku pracy.
- ▷ **Kierunek 2.** Nowe profile kształcenia w szkolnictwie ponadpodstawowym.
- ▷ **Kierunek 3.** Modernizacja i wyposażenie szkół ponadpodstawowych.
- ▷ **Kierunek 4.** Współpraca uczestników subregionalnego rynku pracy.

CEL STRATEGICZNY NR 2.

Zapewnienie udanego startu życiowego ludziom młodym i integracja elit lokalnych.

Realizacja celu strategicznego Nr 2 zostanie zapewniona poprzez uruchomienie następujących kierunków działań:

- ▷ **Kierunek 1.** Rozbudowanie połączeń ze światem m.in. poprzez internet i kształcenie na odległość.

- ▷ **Kierunek 2.** Promowanie zdolnej młodzieży i upowszechnianie pozytywnych przykładów ludzi sukcesu.
- ▷ **Kierunek 3.** Wymiana kulturalna i zawodowa w kraju i z zagranicą.

3. Priorytet, cele i kierunki działań w dziedzinie infrastruktury

PRIORYTET NR 2

Modernizacja i rozbudowa infrastruktury, w tym modernizacja istniejących dróg powiatowych i mostów.

Powiat kolbuszowski należy do obszarów słabo wyposażonych w infrastrukturę. Gęstość sieci oraz poziom zużycia energii elektrycznej kształtuje się poniżej średniej dla całego regionu. Największe zaniedbania dotyczą stanu nawierzchni dróg oraz gospodarki wodno-ściekowej. Relatywnie lepsza sytuacja ma miejsce w dziedzinie sieci gazowej, wodociągowej i telekomunikacyjnej.

Podniesienie poziomu wyposażenia powiatu w infrastrukturę techniczną pozwoli na polepszenie jego atrakcyjności inwestycyjnej i rekreacyjnej.

CEL STRATEGICZNY NR 1.

Podniesienie atrakcyjności powiatu dla inwestorów zewnętrznych i mieszkańców sąsiednich ośrodków miejsko-przemysłowych.

Osiągnięcie celu strategicznego Nr 1 zapewnią poniższe kierunki działań:

- ▷ **Kierunek 1.** Porządkowanie stanu prawnego gruntów.
- ▷ **Kierunek 2.** Stworzenie ofert inwestycyjnych i ich wspólna promocja.
- ▷ **Kierunek 3.** Modernizacja układu komunikacyjnego i budowa sieci telekomunikacyjnej i teleinformatycznej.

CEL STRATEGICZNY NR 2.

Poprawa jakości środowiska ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami.

Realizacja celu strategicznego Nr 2 nastąpi poprzez uruchomienie następujących kierunków działań:

- ▷ **Kierunek 1.** Porządkowanie i regulacja cieków wodnych.
- ▷ **Kierunek 2.** Budowa sieci kanalizacyjnych w powiązaniu z oczyszczalniami ścieków.
- ▷ **Kierunek 3.** Zagospodarowanie odpadów.

4. Priorytet, cele i kierunki działań wobec środowisk wiejskich

PRIORYTET NR 3

Aktywizacja gospodarcza ludności wiejskiej poprzez wspieranie tworzenia łańcucha surowcowo-przetwórczego i marketingowo-handlowego zdrowej żywności oraz wzrostu sfery usług i rzemiosła na terenach wiejskich

Ludność wiejska stanowi 85,2% ludności ogółem powiatu kolbuszowskiego. Użytki rolne obejmują 55,5% powierzchni powiatu. W powiecie znajduje się 8,8 tys. indywidualnych gospodarstw rolnych co oznacza, że co najmniej 54% ludności utrzymuje się z pracy w rolnictwie. Niezbędne jest zmniejszenie liczby zatrudnionych w rolnictwie i przesuwanie zasobów ludzkich do przetwórstwa rolno-spożywczego i działalności usługowo-handlowej związanej z łańcuchem produkcji żywności, a także powstawanie alternatywnych, pozarolniczych działalności gospodarczych na terenach wiejskich w oparciu o miejscowe zasoby i walory naturalne.

CEL STRATEGICZNY NR 1.

Zwiększenie dochodowości gospodarstw rolnych działających w łańcuchu „zdrowa żywność”.

Cel strategiczny Nr 1 zostanie osiągnięty poprzez realizację poniższych kierunków działań:

- ▷ **Kierunek 1.** Edukacja ekonomiczna i technologiczna rolników w dziedzinie rozwoju technologicznego oraz podniesienie na wyższy poziom kultury rolnej.
- ▷ **Kierunek 2.** Scalanie gruntów rolnych i powiększanie areалу indywidualnych gospodarstw.
- ▷ **Kierunek 3.** Wspieranie rozwoju grup producenckich, przedsiębiorstw przetwórstwa rolno-spożywczego oraz instytucji marketingowo - handlowych.

CEL STRATEGICZNY NR 2.

Powstawanie nowych firm i miejsc pracy poza rolnictwem jako alternatywna podstawa rozwoju środowisk wiejskich.

Cel strategiczny Nr 2 realizują następujące kierunki działań:

- ▷ **Kierunek 1.** Powstawanie ośrodków sportowo-rekreacyjnych i zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne zbiornika Wilcza Wola.
- ▷ **Kierunek 2.** Rozwój drobnych usług i rzemiosła na terenach wiejskich
- ▷ **Kierunek 3.** Rozwój zatrudnienia w formie podwykonawstwa i pracy w domu.
- ▷ **Kierunek 4.** Powstawanie gospodarstw agroturystycznych.

5. Priorytet, cele i kierunki działań w dziedzinie przedsiębiorczości

PRIORYTET NR 4

Wspieranie rozwoju rodzimych firm i produktów, a także promocja powiatu i gmin dla pozyskania inwestorów zewnętrznych.

Powiat posiada tradycje wytwórcze w przetwórstwie rolno-spożywczym, a także w branży budowlanej i transportowej. Możliwe jest również odtworzenie tradycji branży meblarskiej. Powiat cechuje niski poziom przedsiębiorczości. Tkanka małych i średnich przedsiębiorstw składa się z 165 firm zatrudniających 6-50 osób oraz 25 firm średniej wielkości. Na obszarze powiatu działa 5 firm z udziałem kapitału zagranicznego. Stopa bezrobocia jest wysoka i wynosi 16%.

W skali powiatu niezbędne jest tworzenie nowych miejsc pracy dla zapewnienia zatrudnienia młodym ludziom wchodzącym w wiek produkcyjny oraz zredukowanie strukturalnego bezrobocia na obszarach wiejskich.

CEL STRATEGICZNY NR 1.

Uatrakcyjnienie i wzbogacenie lokalnego rynku pracy co najmniej o 2 tys. nowych miejsc pracy.

Cel strategiczny Nr 1 zostanie osiągnięty poprzez uruchomienie następujących kierunków działań:

- ▷ **Kierunek 1.** Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi rynkowemu i technologicznemu firm wiodących branż.
- ▷ **Kierunek 2.** Wykorzystanie współpracy transgranicznej do promocji eksportu rodzimych produktów.
- ▷ **Kierunek 3.** Wykorzystanie sąsiedztwa portu lotniczego w Jasionce i dogodnego położenia w układzie komunikacyjnym.

CEL STRATEGICZNY NR 2.

Wspieranie procesu zakładania nowych firm

Realizacja celu strategicznego Nr 2 wymaga uruchomienia poniższych kierunków działań:

- ▷ **Kierunek 1.** Wykorzystanie doświadczeń zawodowych i kapitału, zdobytych podczas pracy za granicą, do założenia własnej firmy.
- ▷ **Kierunek 2.** Rozwijanie kierunku „przedsiębiorczość” w szkołach średnich.
- ▷ **Kierunek 3.** Szkolenie liderów małych firm absolwentów szkół ponadpodstawowych.
- ▷ **Kierunek 4.** Usługi doradcze i wsparcie finansowe dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą.

IV. PROJEKTY STRATEGICZNE POWIATU KOLBUSZOWSKIEGO. WSTĘPNA PROPOZYCJA.

PRIORYTET 1

Stworzenie możliwości wielostronnego kształcenia się mieszkańców wraz z systemem kształcenia ustawicznego w oparciu o instytucje kulturalne i oświatowe

- ◊ Projekt tworzenia ośrodka kształcenia ustawicznego i doskonalenia zawodowego.
- ◊ Projekt przeprofilowania szkolnictwa zawodowego.
- ◊ Projekt udostępnienia internetu szkołom i bibliotekom, w tym uruchomienie kształcenia na odległość.

PRIORYTET 2

Modernizacja i rozbudowa infrastruktury, w tym modernizacja istniejących i budowa nowych dróg powiatowych i mostów

- ◊ Projekt ofert terenów inwestycyjnych, budowlanych i rekreacyjnych.
- ◊ Projekt węzłów komunikacyjnych (Kolbuszowa, Widelka, Komorów).
- ◊ Projekt modernizacji istniejących dróg powiatowych.
- ◊ Projekt zagospodarowania odpadów komunalnych.
- ◊ Projekt budowy zbiorników retencyjnych.
- ◊ Projekt regulacji rzek i potoków.
- ◊ Projekt modernizacji ujęcia wody w Cmolasie – Mechowcu.

PRIORYTET 3

Aktywizacja gospodarcza ludności wiejskiej poprzez wspieranie tworzenia łańcucha surowcowo-przetwórczego i marketingowo-handlowego zdrowej żywności oraz wzrostu sfery usług i rzemiosła na terenach wiejskich

- ◊ Projekt edukacji i szkoleń dla młodych rolników.
- ◊ Projekt promocji produktów rolno-spożywczych.

- ◊ Projekt organizacji rynku rolno-spożywczego z udziałem ośrodków miejskich.
- ◊ Projekt promocji drobnych usług i rzemiosła, w tym rękodzieła artystycznego.
- ◊ Projekt szkoleń i promocji gospodarstw agroturystycznych.
- ◊ Projekt zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego zbiornika Wilcza Wola i zalewu Maziarnia.

PRIORYTET 4

Wspieranie rozwoju rodzimych firm, a także promocja powiatu i gmin dla pozyskania inwestorów zewnętrznych

- ◊ Projekt szkoleń i doradztwa dla założycieli firm i przedsiębiorców.
- ◊ Projekt promocji i reklamy kolbuszowskich specjalności i produktów markowych.
- ◊ Projekt organizacji wystaw i udziału w targach krajowych i zagranicznych.
- ◊ Projekt doradztwa fachowego dla firm eksportujących, w tym biorących udział we współpracy transgranicznej.